

UNIVERSITY OF
EASTERN FINLAND

Kommunikaation ja lääkeinformaation merkitys rationaalisen lääkehoidon varmistamisessa

Vaikuttavuuden talon teemawebinaari 4.12.2025

Marja Härkänen, professori, hoitotieteen laitos

Katri Hämeen-Anttila, professori, farmasian laitos

VISION

Tänne olemme matkalla

Vuonna 2030 Vaikuttavuuden talo on kansallisesti ja kansainvälisesti tunnustettu vaikuttavuustutkimuksen osaaja ja halutuin kumppani sosiaali- ja terveysalan kehittämisessä.

UEF | Vaikuttavuuden talo

THE HOUSE OF EFFECTIVENESS

Vaikuttavuuden talo on konsepti ja ulospäin näkyvä alusta

Vaikuttavuus RC on tutkimusverkosto ja toimintamalli

STRATEGISET PAINOPISTEET

Näin onnistumme matkallamme

Vaikuttavuustiedon hyödyntämisen vahvistaminen

Monitieteisen yhteistyön ja vaikuttavuustutkimuksen toimintamallien kehittäminen

Vaikuttavuuden talon näkyvyyden ja profiilin vahvistaminen

Kokonaisvaltaisen tutkimuksen rahoitusperustan ja vaikuttavuuden edellytysten vahvistaminen

MISSIO

Tämä on tehtävämme

Tuotamme, kokoamme ja autamme jalkauttamaan luotettavaa, monitieteistä ja käytännönläheistä tutkimustietoa sosiaali- ja terveyspalveluiden ja päätöksenteon tueksi.

PALVELU

Näin toimimme

Yhden kontaktipisteen asiantuntijapalvelu

Ihmislähtöisyys

Kumppanuus

Koulutus ja osaamisen kehittäminen

Tutkimus- ja kehittämis-yhteistyö

Viestintä

KOHDERYHMÄT

Päättäjät ja viranomaiset

Sote-ammattilaiset ja palveluntuottajat

Tutkijat ja tutkimus-yhteisöt (RC)

KOHDERYHMÄT

Yritykset ja innovaatio toimijat

Koulutus-organisaatiot

Potilaat, asiakkaat ja kansalaiset

VAIKUTTAVUUS

Näin mittaamme onnistumistamme

Vaikuttavuus yhteiskunnassa

Tuottamamme tiedon käyttö poliittisessa valmistelussa, päätöksenteossa ja mediassa sekä esimerkit muutoksesta, joka on syntynyt työmme tuloksena

Rahoitus, jäsenet, työryhmät

Hankitun tutkimusrahoituksen volyymin kasvu ja RC:n sitoutuneiden aktiivisten jäsenten sekä tutkimus- tai työryhmien määrä

Käytön ja yhteistyön mittarit

Vaikuttavuustiedon hyödyntäjäkumppaneiden määrä ja laatu
Tutkimus- ja kehittämishankkeiden määrä ja vaikuttavuus

Tervetuloa webinaariin!

- Tilaisuudessa tarkastellaan lääkehoidon päätöksenteon, tiedonkulun ja potilasohjauksen ajankohtaisia kysymyksiä moniammatillisesti.
- Tavoitteena on ymmärtää tiedonkulun ja kommunikation rooli rationaalisen lääkehoidon ja lääkitysturvallisuuden varmistajana

RATIONAALINEN LÄÄKEHOITO

STM 05 / 01 / 2018

1 VAIKUTTAVA

Lääkehoito on vaikuttavaa, kun se tuottaa potilaalle arkisissa toimintaympäristöissä ja olosuhteissa enemmän hyötyä kuin haittaa

2 TURVALLINEN

Turvallinen lääkehoito koostuu kahdesta eri osa-alueesta: lääketurvallisuudesta ja lääkitysturvallisuudesta.

Läketurvallisuus tarkoittaa lääkevalmisteen turvallisuutta.

Lääkitysturvallisuus tarkoittaa lääkehoitoprosessin turvallisuutta.

3 TALOUDELLINEN

Lääkehoito on taloudellista, kun sen kustannukset ovat kohtuulliset siitä odotettavissa olevaan terveyshyötyyn nähden, kun se koostuu vertailu- ja vaihtokelpoisista lääkehoidoista hinnaltaan edullisimmista ja kun lääkkeen käyttäjillä ja yhteiskunnalla on lääkehoitoon varaa.

4 YHDENVERTAINEN

Yhdenvertainen lääkehoito perustuu yksilön terveydentilan edellyttämään tarpeeseen riippumatta iästä, sukupuolesta, asuinpaikasta, maksukyvyistä tai muista sosioekonomisista tekijöistä.

5 LAADUKAS

Laadukasta lääkehoito on silloin, kun lääkkeiden käyttö on järkevää – eli potilas saa oikeat lääkkeet oikea-aikaisesti, käyttää niitä tarkoituksenmukaisesti ja hyötyy niistä – ja potilaat saavat hoidollisiin tarpeisiinsa sopivat lääkitykset omien yksilöllisten vaatimustensa mukaisina annoksina riittävän ajan ja vähäisimmin kustannuksin heille ja yhteiskunnalle.

**RATIONAALINEN
LÄÄKEHOITO**
Rationell läkemedelsbehandling

**JÄRKEVÄ LÄÄKEHOITO ON VAIKUTTAVAA, TURVALLISTA,
LAADUKASTA, TALOUDELLISTA JA YHDENVERTAISTA**

POTILAALLA ON RIITTÄ- VÄSTI TIETOA OSALLISTUA KUMPPANINA OMAN LÄÄKEHOITONSAN SUUNNITTELUUN JA TOTEUTUKSEEN

- Potilaalla on riittävästi luotettavaa tietoa lääkkeitä ja haittoista
- Potilas kysyy ja kertoo toiveistaan ja huolistaan

LÄÄKEHOIDON KOKONAISUUS SOVITAAN YHDESSÄ POTILAAN KANSSA

- Potilas osallistuu lääkkeitä valintaan ja hänellä on vastuu oman lääkityksen toteuttamisesta omien voimavarojen mukaisesti.
- Sote-ammattilaiset kannustavat potilaita kysymään lääkityksestä ja kertomaan siihen liittyvistä havainnoistaan havainnoistaan
- Lääkäri varmistaa, että lääkityksen kokonaisuus on tarkoituksenmukainen potilaan sen hetkisiin tarpeisiin nähden
- Lääkityksen kokonaisuus ja toteutus kirjataan asiakas-suunnitelmaan ja lääkitysluetteloon ajantasaisesti.

POTILASTA TUETAAN LÄÄKKEIDEN KÄYTÖSSÄ

- Lääkityksen kokonaisuus arvioidaan säännöllisesti potilaan kanssa ja tiedot pidetään ajan tasalla. Lääkityksen arvioinnista erityisesti hyötyvät potilaat tunnustetaan
- Lääkitykseen liittyvä tiedon kulku varmistetaan eri organisaatioiden välillä

AMMATTILAISET OVAT POTILAAN KUMPPANEITA

- Sote-ammattilaisilla on riittävät tiedot ja taidot vuorovaikutteiseen ja osallistavaan lääkitykseen ja omahoitoon ohjaukseen.
- Sote-palveluyksiköiden johtajat vastaavat, että lääkityssuunnitelmassa on kuvattu toimintamallit lääkityksen arvioinnista hyötyvien potilaiden tunnistamiseksi. Potilaat osallistetaan lääkityksen kokonaisuutta koskevaan päätöksentekoon.

TIETO ON JOHTAMISEN PERUSTANA RATIONAALISESSA LÄÄKITYKSESSÄ

- Sote-tietovarantoihin kertyvää tietoa hyödynnetään lääkityksen toteutuksen ohjaamisessa ja toiminnan kehittämisessä kansallisella, alueellisella ja palveluyksikötasolla.
- Lääkkeiden hoidollisen ja taloudellisen arvon arvioinnit tukevat päätöksentekoa ja hankintamenettelyjä

LÄÄKITYKSEN JA LÄÄKEHUOLLON KOKONAISUUS ON KOORDINOITUA

- Palveluiden järjestäjät vastaavat lääkityksen ja lääkityksen kokonaisuudesta eli siitä, että lääkitysprosessi on katkeamaton.
- Moniammatillinen yhteistyö on sujuvaa ja tukee potilaiden lääkityksen toteutumista tavoitteiden mukaisesti.

Mitä on lääkeinformaatio?

Lääkeinformaatio

Sellaista tietoa lääkkeistä ja lääkehoidoista, joka on kuluttajien ja terveydenhuollon ammattilaisten saatavilla eri tietolähteistä joko kasvotusten, kirjallisesti tai sähköisten palveluiden (puhelin, internet, televisio ja radio) kautta. Lääkeinformaatiota tuottavat esimerkiksi viranomaiset, terveydenhuollon ammattilaiset, lääketeollisuus ja potilasjärjestöt (4). Lääkeinformaatioon sisältyy lääkevalmisteseen ja lääkkeen käyttöön liittyvä informaatio ja lääkeneuvonta (5).

Tässä päivitetystä strategiassa lääkeinformaation uudistettuun määritelmään on lisätty myös ajantasainen tieto lääkkeen käyttäjän käyttämistä lääkkeistä (ks. s. 10).

Lääkeneuvonta

Lääkeneuvonnalla tarkoitetaan lääkkeen käyttäjän ja sosiaali- tai terveydenhuollon ammattihenkilön välistä vuoropuhelua, jossa ammattihenkilö tukee lääkkeen käyttäjän selviytymistä lääkehoidostaan huomioiden hänen henkilökohtaiset tarpeensa ja tilanteensa (4, 5).

Lääkkeen käyttäjä lääkeinformaation keskiöön

Kansallinen lääkeinformaatiostrategia
2021–2026

FIMEA KEHITTÄÄ
ARVIOI JA INFORMOI
2/2021

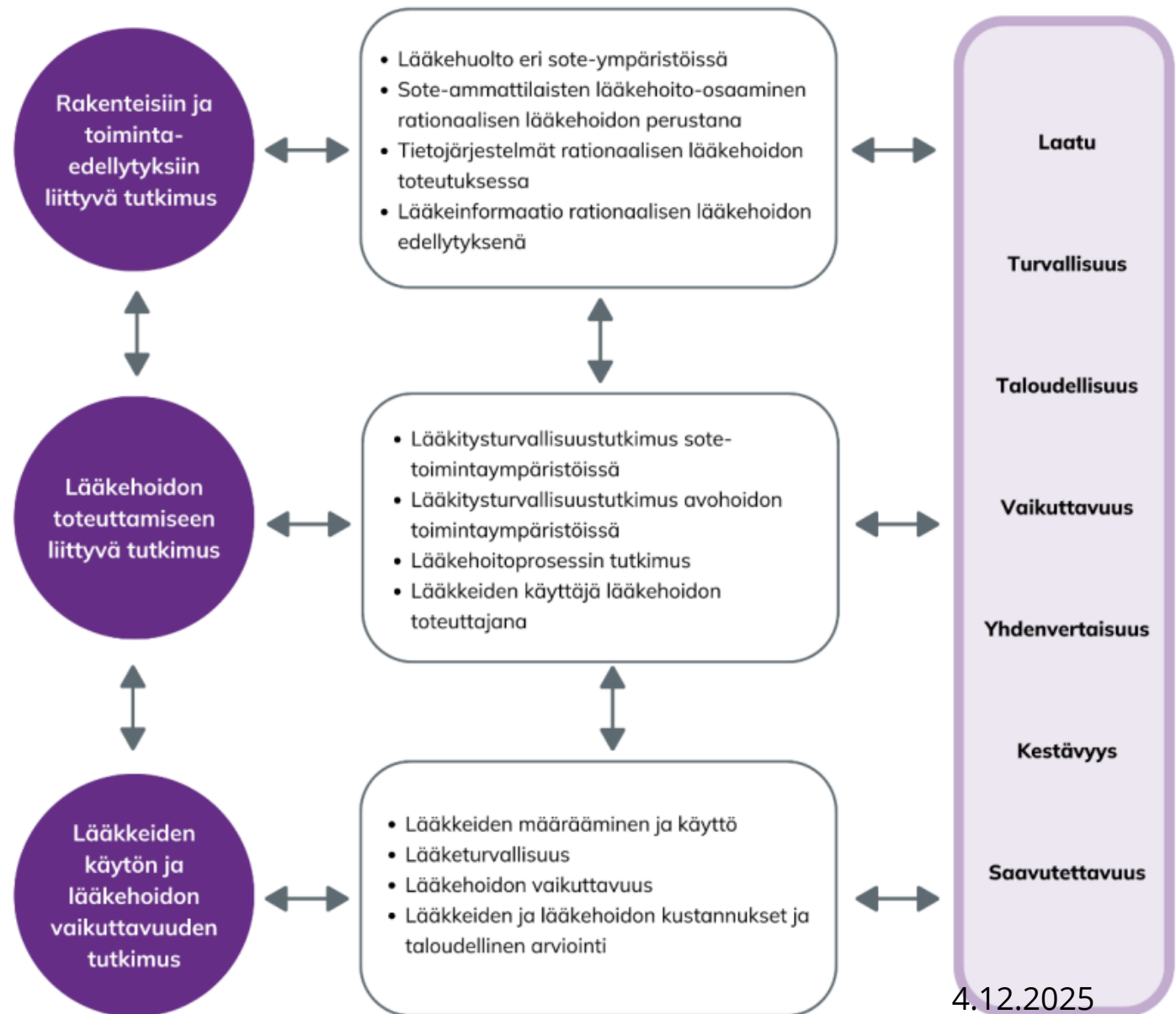

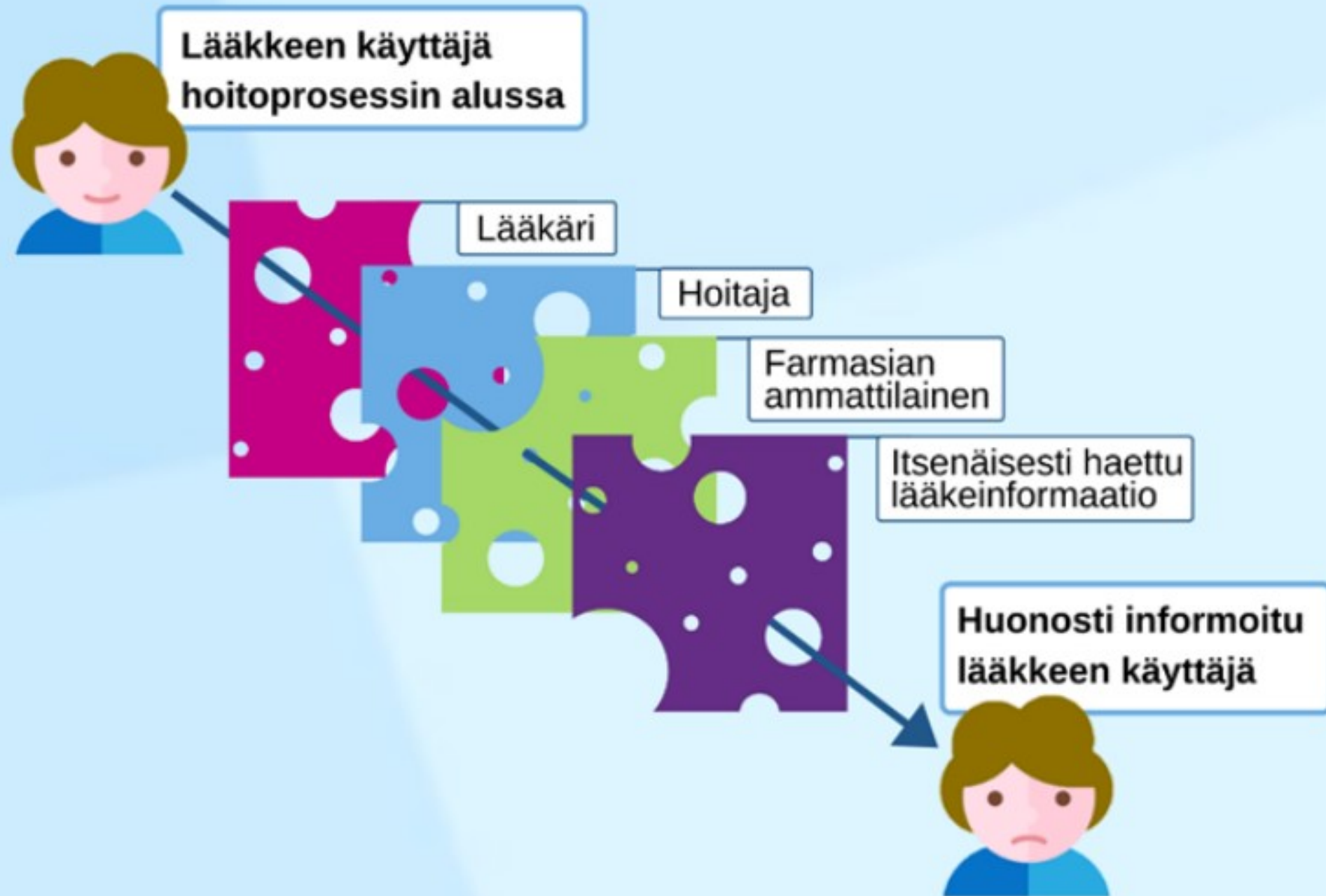
”Tutkimukseen perustuva, sopivassa muodossa ja helposti saatavilla oleva lääkeinformaatio on yksi rationaalisen lääkehoidon ja lääkitysturvallisuuden rakenteellisista edellytyksistä”

Tutkimusalueet

Tutkimusteemat

Tavoitteet

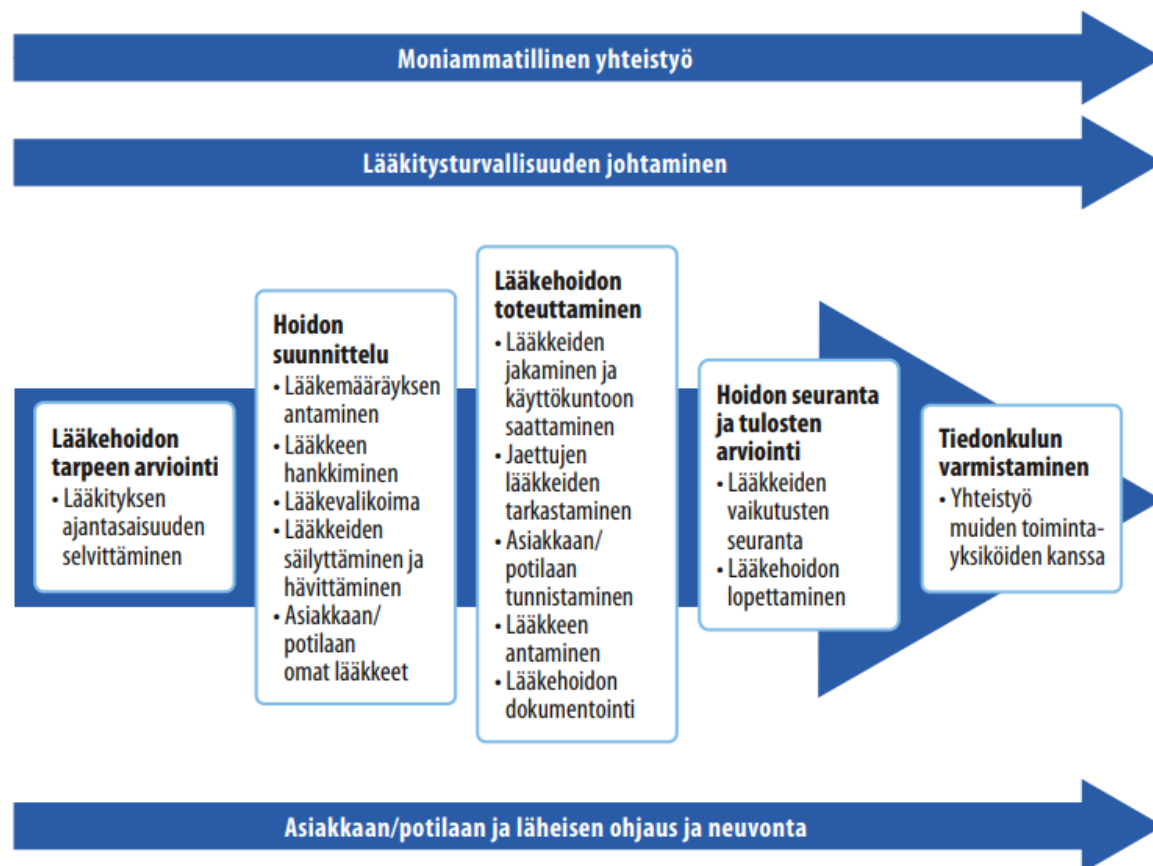

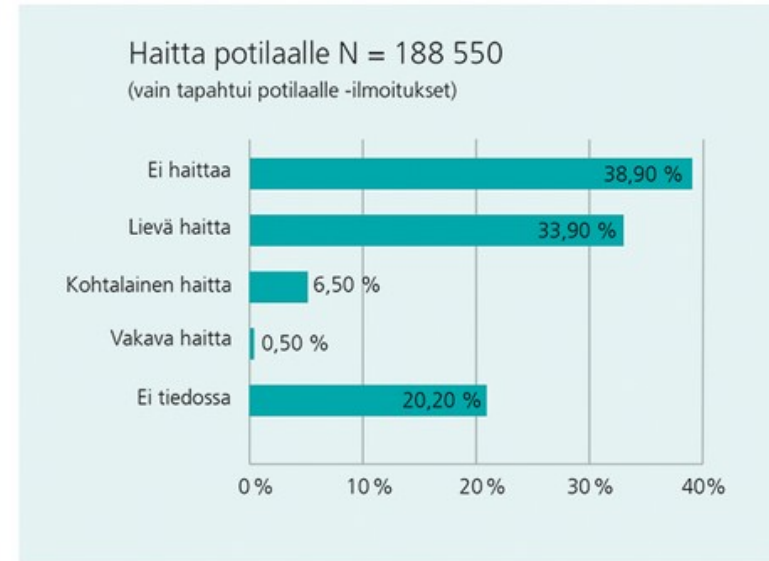
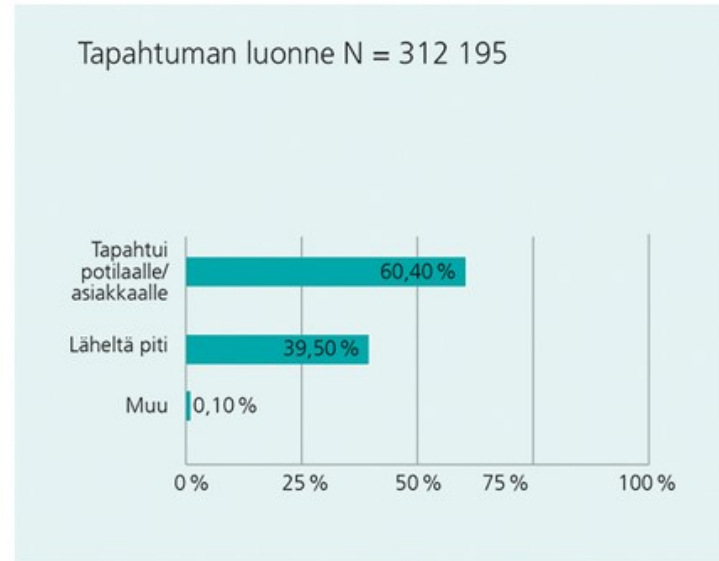
Lääkehoidon prosessi

Lähde: Turvallinen lääkehoito-opas 2021

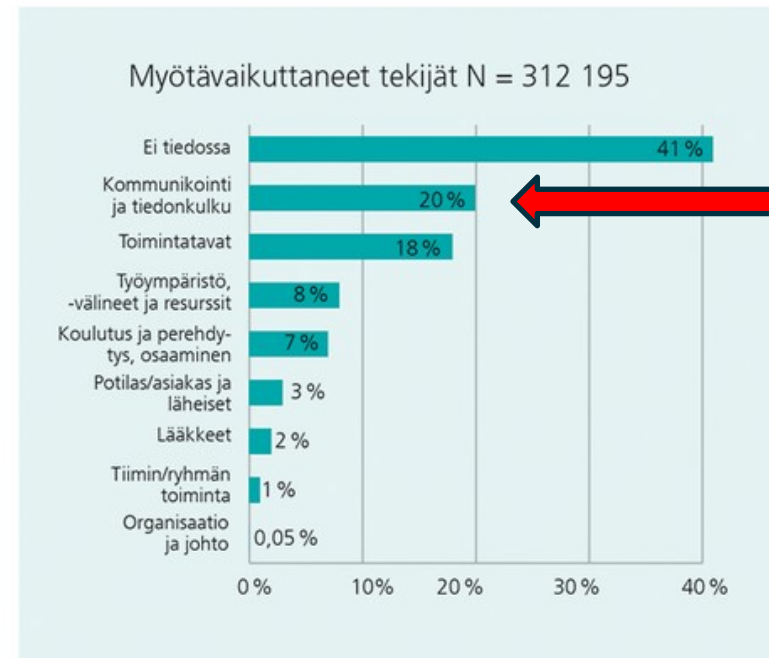
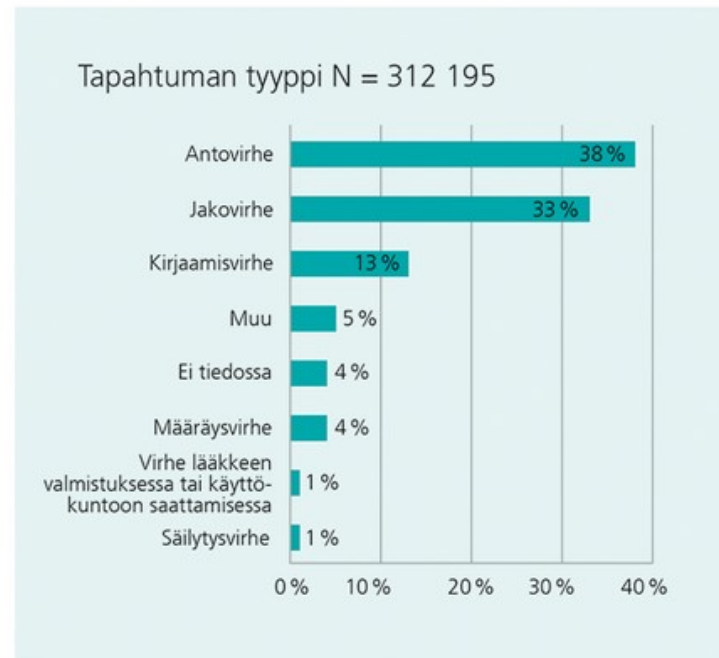
Kuvio 1. Esimerkki lääkehoidon prosessista.

Lääkehoidon vaaratilanteet
– mitä voimme oppia
HaiPro-ilmoituksista?
Marianne Kuusisto, Sami
Sneck, Päivi Sova, Marja
Härkänen / Sic! 1-2/2019

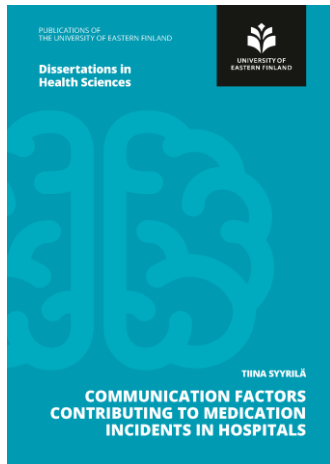

Katsauksessa, jossa mukana
95 artikkelia ja 1676
myötävaikuttavaa tekijää
→ yksittäisistä tekijöistä
kommunikaatio, laitteet ja
tarvikkeet olivat useimmin
yhteydessä vaaratapahtumiin

Lawton, R., et al. (2012). Development of an evidence-based framework of factors contributing to patient safety incidents in hospital settings: a systematic review. *BMJ Quality and Safety*, 21(5), 369-380.

Lääkehoidon vaaratapahtumiin liittyvä kommunikaatio

- Tiina Syyrilän väitöskirjassa kuvattiin lääkityspoikkeamiin liittyvä kommunikaation käsite ja kehitettiin mittari kommunikaatiohaasteiden mittaamiseen (MComHos-S1)
- **Postdoc-vaihe alkanut 2024 (CoCo-Safety), tutkitaan:**
 - kommunikaatiohaasteita ja korkean riskin lääkkeitä vakavista lääkehoidon vaaratapahtumista
 - kielitaitohaasteita vaaratapahtumailmoituksissa

Webinaarin ohjelma

12.00 Tervetuloa teemawebinaariin

Professori Marja Härkänen, hoitotieteen laitos ja professori Katri Hämeen-Anttila, farmasian laitos

12.15 Hoitosuosituksen käyttö lääkehoitopäätöksissä: Monimenetelmällinen GuideGap-tutkimushanke,

Apulaisprofessori Virva Hyttinen-Huotari, sosiaali- ja terveysjohtamisen laitos

12.35 Lääkehoidon tiedonkulku kotihoidossa ammattilaisten välillä,

Väitöskirjatutkija Marja Vellonen, hoitotieteen laitos

12.55 Tauko

13.10 Diabetesta sairastavien neuvonta ja ohjaus terveydenhuollon ammattilaisten yhteistyönä,

Väitöskirjatutkija Marianne Kouhia, farmasian laitos

13.30 Reseptilääkkeistä lääkärille kertomatta jättäjien profiili ja kertomattomuuden syyt – Voiko kertomattomuuteen vaikuttaa?

Tutkijatohtori Tiina Syyrilä, hoitotieteen laitos

13.50 Psykoosilääkitykseen kohdistuva potilasohjaus – potilaiden näkemykset,

Väitöskirjatutkija Margit Lappalainen, hoitotieteen laitos

14.10 Lyhyt jaloittelutauko

14.15 Uusien lääkkeiden medianäkyvyys – mitä media nostaa esiin?

Tutkijatohtori Lasse Alajärvi, farmasian laitos

14.35 Kommenttipuheenvuoro, potilasasiantuntija Aimo Strömberg, Suomen Syöpäpotilaat, EUPATI Suomi

Keskustelua

15.00 Teemawebinaari päättyy.